

Seminář Aktuální výzvy III – Chudoba, 3. – 4. května 2018, Olomouc

MEDAILONKY PŘEDNÁŠEJÍCÍCH A ANOTACE PŘEDNÁŠEK

ČTVRTEK

EVA ŽWAKOVÁ, Katedra rozvojových a environmentálních studií, Univerzita Palackého v Olomouci (eva.zwakova@upol.cz)

Kdo je vlastně chudý? (workshop)

Workshop nabídne zamyšlení nad pojmem chudoba či chudý člověk. Cílem programu je společně se zamyslet nad tím, jaké formy může chudoba nabývat. Dále si pak shrneme různé definice a ukazatele chudoby. Zamyslíme se nad tím, v čem je jiné (či stejné?) být chudým člověkem v Evropě či Subsaharské Africe.

Eva Žwaková vystudovala obor Mezinárodní rozvojová studia na Přírodovědecké fakultě v Olomouci. Během svého studia pobývala často v zahraničí (na stážích, seminářích, workcampech či studijních pobytech), navštívila tak Kostariku, Panamu, Keňu, Ukrajinu, Norsko, Řecko, atd. Mezi lety 2006 – 2012 působila jako lektorka globálního rozvojového vzdělávání (GRV) v organizaci ARPOK. Od roku 2011 působí na Katedře rozvojových a environmentálních studií, kde má na starosti projekty zaměřené na GRV a na osvětu.

MICHAL BROŽA, Informační centrum OSN v Praze (broza@un.org)

Chudoba ve světě

V průběhu 21. století se z chudoby vymanila miliarda lidí, tři čtvrtiny miliardy ale dál zůstávají v jejím sevření. Jaké jsou důvody tohoto poklesu, jaké trendy lze očekávat v souvislosti s agendou SDGs, jaký je vývoj v jednotlivých regionech světa, jaké jsou souvislosti mezi globální chudobou a růstem populace, nerovností, migrací a změnou klimatu? Zůstane současný trend snižování chudoby zachován? Nejnovější data a poznatky o problému chudoby ze zdrojů světových institucí jako je OSN, Světová banka, Stockholm Resilience Centre, Overseas Development Institute a další budou prezentovány během přednášky.

Michal Broža je od roku 2004 vedoucím Informačního centra OSN v Praze. V Organizaci spojených národů pracuje od roku 1995 v rámci Odboru pro poskytování informací a globální komunikaci (DPI) a Odboru mírových operací (DPKO, mise OSN v Libérii (UNMIL)). Dříve

působil jako konzultant Světové banky nebo výzkumný pracovník v soukromém sektoru. Je autorem a spoluautorem publikací a článků k tématům OSN a udržitelného rozvoje. Dlouhodobě se věnuje také lektorské činnosti na úrovni odborné i osvětové k tématům globálních trendů. Vystudoval Univerzitu Karlovu v Praze. Studoval také na Universiteit van Amsterdam v Nizozemsku. V současné době je studentem PhD programu v Centru pro otázky životního prostředí UK.

**MIROSLAV SYROVÁTKA, Katedra rozvojových a environmentálních studií,
Univerzita Palackého v Olomouci (miroslav.syrovatka@upol.cz)**

Chudoba: měření, trendy, politika

I přes ekonomický růst v mnoha zemích žije na světě přes 700 milionů lidí pod mezinárodní hranicí chudoby. Přednáška se zabývá měřením chudoby a politikou proti chudobě na národní a mezinárodní úrovni. Zaměříme se na otázky, jak můžeme chudobu měřit a jaké problémy jsou s tím spojené; jaký je vývoj chudoby ve světě v posledních desetiletích; jaké ekonomické politiky mohou vést ke snížení chudoby (se zaměřením na sociální transfery).

Miroslav Syrovátka pracuje na Katedře rozvojových a environmentálních studií PřF UP v Olomouci od roku 2006. Doktorát získal na Univerzitě Karlově v Praze. Zabývá se rozvojovou ekonomikou se specializací na měření rozvoje a udržitelnosti. Je ředitelem konsorcia GLODEP (složeného z UP a univerzit ve francouzském Clermont-Ferrand a italské Pavii), které uskutečňuje společný magisterský program International Development Studies (www.glodep.eu).

MARTIN SCHLOSSAREK, Maendeleo (schlossarek.m@maendeleo.cz)

Mikrodluhem z chudoby k prosperitě?

Maendeleo je dobrovolnická organizace, která pomáhá drobným farmářům žijícím v pěti vesnicích na jihozápadě Tanzanie. Největší projekt Maendelea - Podpora farmaření - kombinuje praktické vzdělávání se zemědělskými mikropůjčkami. Jaké jsou výhody a nevýhody mikroúvěrů jako nástroje pomoci? Je etické účtovat chudým úrok? Co dělá Maendeleo proto, aby jeho mikroúvěry farmářům skutečně pomáhaly? Jaká jsou úskalí projektů orientovaných na zemědělství a proč je pro drobné zemědělce zásadní sdružovat se do kooperativ? To jsou jen některé z otázek, na které přednáška nabídne odpovědi.

Martin Schlossarek je předsedou neziskové organizace Maendeleo. Od roku 2011, kdy poprvé navštívil Tanzanii a následně založil projekt Podpora farmaření, strávil pracovními a turistickými cestami v Africe v souhrnu více než rok života a navštívil celkem jedenáct zemí kontinentu. Mimoto působí jako asistent a doktorand na Katedře rozvojových a environmentálních studií Univerzity Palackého v Olomouci, kde se kromě jiného věnuje tématům mikrofinancí a měření chudoby v rozvojových zemích.

**MARTINA MYSÍKOVÁ, Sociologický ústav Akademie věd České republiky
(martina.mysikova@soc.cas.cz)**

Chudoba v ČR: kritický pohled na evropské ukazatele

V posledním desetiletí došlo k zásadnímu nárůstu možností pro sledování životních podmínek a chudoby v rámci rozšířené EU. V rámci EU byly na datech EU-SILC definovány některé ukazatele chudoby, které umožňují přesnější srovnávání mezi zeměmi i sledování vývoje na obdobných typech domácností. Konkrétně pro účely Strategie Evropa 2020 byl koncipován komplexní ukazatel rizika chudoby nebo sociálního vyloučení, který se skládá ze tří podukazatelů, v němž se Česká republika umísťuje jako nejlepší. Tento souhrnný ukazatel, resp. jeho „podukazatele“ můžeme považovat za „objektivní“ či „expertní“ a stavět je tedy do kontrastu s ukazateli „subjektivními“, které jsou založené na posouzení situace ze strany domácností a uvažují tak nejen příjmy, ale také životní náklady a finanční břemena. V subjektivním hodnocení vycházení domácností s příjmem už ČR své prvenství ztrácí a posouvá se na evropském žebříčku téměř do středu. Předmětem naší studie je ukázat na příkladu „nejméně chudé“ České republiky, že použití subjektivních ukazatelů chudoby výrazně dokresluje situaci domácností. Studie „Chudoba v České republice. Kritický pohled na evropské ukazatele“ je dostupná na: <http://soc.cas.cz/publikace/chudoba-v-ceske-republice-kriticky-pohled-na-evropske-ukazatele>.

Martina Mysíková pracuje v oddělení Ekonomické sociologie v Sociologickém ústavu AV ČR od roku 2008. Absolvovala Institut ekonomických studií FSV UK, kde v roce 2012 obhajobou disertační práce na téma genderové příjmové nerovnosti v České republice úspěšně završila také své postgraduální studium. V období 2004–2008 se v Oddělení sociálních šetření Českého statistického úřadu věnovala metodologii a koordinaci mezinárodního statistického šetření v domácnostech EU-SILC. Ve svém výzkumu se specializuje na příjmové nerovnosti, chudobu a blahobyt, ekonomii domácností a ekonomii trhu práce. Participovala v různých národních a evropských výzkumných projektech zaměřených zejména na životní podmínky a spokojenost jedinců a domácností či na hodnoty práce a zaměstnání. V roce 2016 byla oceněna Prémii Otto Wichterleho, cenou Akademie věd ČR pro mladé vědce.

**BARBARA HALÍŘOVÁ, Člověk v tísní, Agentura pro sociální začleňování
(halirova.barbara@vlada.cz)**

Předlužení, oddlužení a sociální práce

Příspěvek je zaměřen na reálné možnosti podpory předlužených osob v rámci sociální práce. Součástí bude představení příčin a dopadů předlužení na jednotlivce i rodiny. Budou popsány konkrétní podpůrné a obranné nástroje pro klienty sociálních služeb a dopady oddlužení na jejich následující život. Zmíněna budou i dilemata spojená s dluhovým poradenstvím. Na závěr budou představeny možnosti systémové podpory na úrovni obcí a konkrétních lokalit.

Barbara Halířová je odborný sociální pracovník a dluhová poradkyně v organizaci Člověk v tísní a lokální poradce pro oblast dluhy a sociální služby v Agentuře pro sociální začleňování. V Člověku v tísní pracuje od roku 2009, přičemž na dluhy se zaměřuje posledních 5 let. V sociální oblasti rovněž působila 5 let jako kariérní poradce pro děti a mládež, krátce jako lektor primární prevence v organizaci Semiramis - Nymburk a lektor vzdělávání pedagogů základních škol Šikmá plocha pro společnost Čikatar Het. Věnuje se zejména vzdělávání v dluhové problematice jak klientů z různých cílových skupin, tak pracovníků ze sociální oblasti a metodické podpoře obcí a krajů. Prohlubování dluhové znalosti v oblasti poskytování sociálních služeb považuje v současné době za zásadní.

**MARTIN ŠMOLDAS, Agentura pro sociální začleňování
(smoldas.martin@vlada.cz)**

Chudoba a bytová nouze

Příspěvek se bude kromě vybraných forem chudoby v bydlení nebo aktuální podoby sociálně vyloučených lokalit zabývat rovněž některými způsoby intervence státu pro zmírňování popisovaných problémů. První část příspěvku se bude věnovat představení činnosti Agentury pro sociální začleňování (dále jen ASZ nebo Agentura) jako vládního nástroje zaměřeného na boj s vybranými aspekty chudoby na lokální úrovni. Druhá část příspěvku se bude týkat aktuální situace sociálně vyloučených lokalit, jejich současné podoby a obecně palčivých problémů sociálně slabších obyvatel v oblasti bydlení. V rámci toho bude diskutován samotný pojem sociálně vyloučená lokalita, jeho vytrácející se analytická hodnota a metodologické obtíže, které to s sebou přináší. V návaznosti pak bude představena dynamika vývoje sociálně vyloučených lokalit a důvod, proč jich (zdánlivě) přibývá, a dále jejich nejčastější současné formy a obvyklé příčiny jejich vzniku. V závěru příspěvku budou představeny další aspekty problematiky chudoby v bydlení, například bariéry bránící dosáhnout skupinám obývajícím uvedené typy

lokalit či domácností na standardní městské či komerční bydlení, případně další nestandardní formy bydlení, které saturují nedostatek kapacit sociálního bydlení nebo jejich nedostupnost.

Martin Šmoldas vystudoval sociální antropologii na Univerzitě Pardubice a filmovou tvorbu na Vyšší odborné škole filmové ve Zlíně. Od roku 2012 spolupracuje s vládou Agenturou pro sociální začleňování, kde se věnuje aplikovanému výzkumu specifických podob chudoby v jednotlivých obcích či lokalitách. V poslední době se také zaměřuje na problematiku bydlení a s ní souvisejícími aspekty chudoby. Za posledních 5 let se takto podílel na výzkumech ve více než 25 obcích a mikroregionech, přičemž jeho hlavním zaměřením je sběr dat a informací kvalitativního i kvantitativního charakteru, jejich vzájemnou komparací, interpretací a možností jejich využití v dalším procesu spolupráce vybraných obcí s ASZ.